61 1. maí

5. Þegar ákveða skal endurgjaldið sbr. 50. grein stjórnarskrárinnar, ber að hafa fyrir augum ekki einungis væntanlegt söluverð lóðarspildunnar manna á milli, heldur ber og að taka sjerstakt tillit til kostnaðar, sem varið kann að hafa verið til hennar, svo og til rírnunar þeirrar á verði þess hluta, sem eptir er af eigninni, er af því leiðir, að hin fránumda lóð er tekin, þar á meðal til þess kostnaðar, sem við aðskilnaðinn getur orðið nauðsynlegt að leggja í girðingar og annað á eigninni, sem af er tekið, og yfir höfuð ber að taka tillit til alls baga og allra óþæginda, sem eignarnámið bakar eiganda, að svo miklu leyti sem það verður metið til peningaverðs, en ekki á rót sína í sjerstaklegum geðþótta eigandans eða því um líkt.

6. Þegar vísað er á stað til skipfestisáhalda ber þess að gæta, að ný áhöld sjeu ekki lögð þannig, að notkun þeirra komi í bága við notkun eldri, fastra skipfestisáhalda, sem áður hafa sett verið.

7. Það er vitaskuld, að auk þess sem að framan segir, ber að fara nákvæmlega eptir öllu því sem lögin mæla fyrir. Sjer í lagi skal ávallt við hverja gjörð lögreglustjórinn ásamt mönnum þeim, er hann kveður með sjer, eða í kaupstöðum ásamt hinum öðrum meðlimum byggingarnefndarinnar, nákvæmlega kynna sjer og íhuga tilháttan alla á þeim verzlunarstað eða kaupstað, þar sem útmælingar er beiðzt, og þess ber undantekningarlaust að gæta, að gefið sje út fyrirkall og birt með hæfilegum fyrirvara til hlutaðeigandi lóðareiganda eða umboðsmanns hans, svo og annara, er hlut eiga að máli, áður en eignarnámsgjörð fer fram, og að þeim sje gefinn kostur á að gæta rjettar síns við gjörðina og koma fram með þær athugasemdir, sem þeim þykir við þurfa.

Til þess að ályktun eða úrskurður sje gildur útheimtist vitanlega, að lögreglustjóri og menn þeir, sem hann hefur með sjer kvatt, sjeu á eitt sáttir. Gjörðina og það sem fram fer við hana ber að rita í lögreglupingbókina, eða í kaupstöðum í byggingarnefndarbókina, þar sem slík bók er haldin sjerstaklega.

Reykjavík 1. maí 1891.

Landshöfðinginn yfir Íslandi

Magnús Stephensen.

Hannes Hafstein.

62 8. maí

Brjef landshöfðingja *til sýslumannsins í Skagafjarðarsýslu* **um að toll beri að greiða af sykri þrátt fyrir skemmdir við uppskipun.** — Í þóknanlegu brjefi, dags. 18. f. m., hafið þjer, herra sýslumaður, skýrt frá því, að kaupmaður C. Knudsen hafi neitað að greiða toll af c. 1000 pundum af hvítasykri, sem fallið hafi í sjóinn við uppskipun á Sauðárkróki 6. f. m., og hafið þjer lýst yfir þeirri skoðun yðar, að ekki beri að greiða toll af vöru, sem er gjörsamlega skemmd áður en hún kemur í land, í samræmi við það, að ekki þarf að greiða toll af spiritus, sem lekið hefur niður á leiðinni hingað til lands, en hafið samt borið undir álit mitt, hvort þessi skilningur yðar sje rjettur.

Út af þessu skal það tekið fram, er hjer segir.

Eptir lögum nr. 10, 9. ágúst 1889, 3. gr. á að heimta tollgjaldið af kaffi og sykri eptir vöruskrá eða tollskrá skips þess, sem varan flyzt með, svo og hleðsluseðlum þeim eða tilvísunarbrjefum, er snerta hina tollskyldu vöru, í öllum tilfellum, þar sem ekki er sannað með öðrum skilríkjum, að hin tollskylda vara sje *meiri* en skipsskjölin tilgreina, og má ekki flytja vöruna í land fyr en ofannefnd skjöl hafa verið afhent lögreglustjóra til þess að tollurinn verði ákveðinn og innheimtur eptir þeim, og er tollur-

inn þannig fallinn í gjalddaga þegar meðan varan er á skipi. Eptir 2. gr. laganna má ekki afhenda viðtakanda vöruna fyrr en tollgjaldið er greitt, eptir því sem það hefur löglega ákveðið verið. Lögin hafa engin ákvæði um að tollgreiðsla falli burt fyrir sakir skemmda á leiðinni, nje neina vísbending um hvernig skuli haga sjer í slíku tilfelli. Það er engin heimild til að draga neinar reglur hjeraðlútandi af undantekningarákvæði 3. greinar í lögum 11. febr. 1876, enda er ekki einu sinni samræmi fyrir hendi, þar sem nefnd lagagrein talar um skemmdir á leiðinni hingað til lands, en hinn umræddi sykur hefur skemmst eptir að hann var að lögum innfluttur til landsins, og eptir að hann var kominn í vörzlur viðtakanda eða annara manna, sem annast hafa uppskipun vörunnar fyrir hans hönd. 62 8. maí

Samkvæmt þessu ber að greiða toll af þeim c. 1000 pundum af sykri, sem brjef yðar hljóðar um, sbr. einnig brjef mitt til sýslumannsins í Eyjafjarðarsýslu 15. ágúst f. á., stj.tíð. 1890, B bls. 92, og skal jeg þjónustusamlega skora á yður að innheimta tollgjald þetta tafarlaust eptir því sem skjöl og skilríki liggja til, og greiða það í landssjóðinn.

Brjef landshöfðingja *til sýslumannsins í Mýra- og Borgarfjarðarsýslu* **um rjett sveitarstjórna samkv. lögum 24. jan. 1890, þegar óskilgetið barn þiggur af sveit, o. fl.** — Í þóknanlegum brjefum dags. 19. marz og 3. apríl síðastl. hafið þjer, herra sýslumaður spurzt fyrir um það, hver sje í raun og veru rjettur sá, sem 4. gr. laga nr. 9, 24. jan. f. á. veitir sveitarstjórn, þar sem óskilgetið barn þiggur af sveit. Hinum öðrum fyrirspurnum yðar viðvíkjandi 3. gr. laganna í brjefinu frá 19. marz er eins og þjer takið fram í hinu síðara brjefi yðar, svarað í brjefi mínu til sýslumannsins í Húnavatnssýslu 30. desbr. f. á., er birt er í B-deild Stjórnartíðindanna 1890, bls. 201, nr. 188, og vísast hjer með til þess brjefs að því er þær fyrirspurnir snertir, að því viðbættu, að vistarsveit eður framfærslusveit barnsföður getur að sjálfsögðu krafizt, að gjalddagi barnsfúlgu sje eins og upphæð fúlgunnar ákveðin af amtmanni, áður sveitin greiðir hana af hendi fyrir föðursins hönd. 63 8. maí

Viðvíkjandi ákvæðum 4. greinar um rjett sveitarstjórnanna, þegar barn þiggur af sveit, lýsið þjer yfir því áliti yðar, að til þess að sveitarstjórn hafi þann rjett er greinin tiltekur, útheimtist í fyrsta lagi, að til sje yfirvaldsúrskurður, sem ákveði upphæð meðgjafarinnar og gjalddaga. En þó að slíkt skilyrði sje fyrir hendi, sjáið þjer ekki að sveitarstjórnin sje neinu nær fyrir það, með því að rjettur sá, sem móðurinni er veittur í 3. gr., sje í því innifalinn, að hún geti krafizt meðgjafarinnar af vistarsveit föðursins, ef hún er ekki einfær um að annast barnið, og sannar það með vottorði sveitarstjórnarinnar í dvalarsveit sinni. Og þar sem þjer teljið óhugsandi, að sveitarstjórn geti gefið sjer eða sveit sinni slíkt vottorð, að hún sje ekki einfær um að annast einn af ómögum sínum, eða með öðrum orðum, að hún geti ekki staðizt sem sveitarfjelag, þá komist þjer að þeirri niðurstöðu, að rjettur sá, sem verið hefur tilætlan löggjafans að veita sveitarstjórn þeirri, þar sem óskilgetið barn þiggur af sveit, sje í rauninni öldungis enginn.

Út af þessu skal yður hjer með þjónustusamlega tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar, að það er vitaskuld, að vistar eða framfærslusveit barnsföður hefur rjett til þess að heimta, að upphæð og gjalddagi fúlgu þeirrar, sem hún greiðir fyrir hans hönd, sje